UUTIS-
MEDIAN
LIITTO

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 58/2022 vp.)

Liikenne- ja viestintävaliokunta

24.5.2022

Ismo Huhtanen

Hallitusohjelma edellyttää vaikutusten arviointia ja harkintaa kansalaisten sananvapauden puolesta

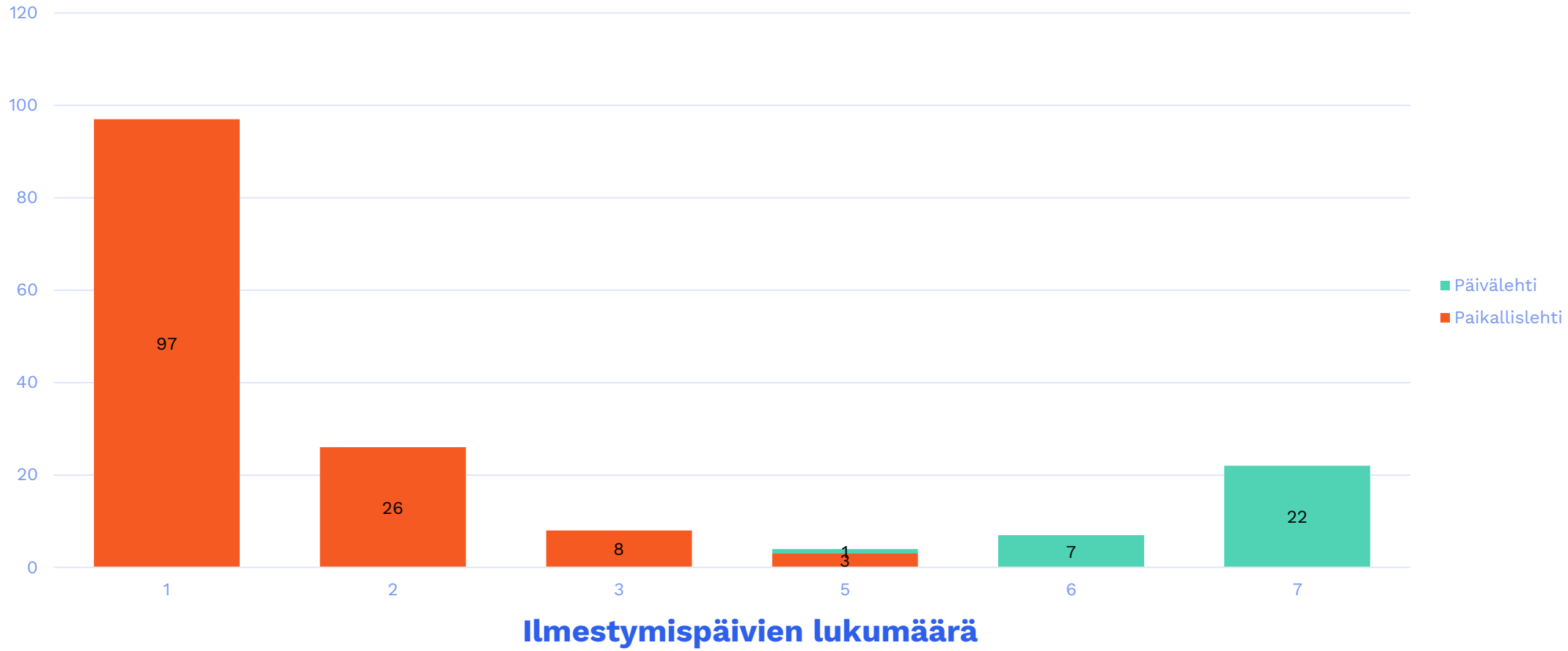
Lupaus tietopohjaisesta politiikasta

- Laadukas lainvalmistelu on keskeistä politiikan uskottavuuden ja legitimiteetin näkökulmasta. Sitoudumme tietopohjaisen politiikan tekoon sekä systemaattiseen vaikutusarviointiin kaikessa lainvalmistelussa. Syvennämme yhteistyötä tiedeyhteisön kanssa.

Tiedonvälitys ja journalismi

- Hallitus tukee sananvapautta ja demokratian toimivuutta vahvistamalla vastuullisen median toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä sekä kansalaisten tasavertaisia mahdollisuuksia saada luotettavaa tietoa ja sivistää itseään.

Painettu sanomalehti on paikallisen uutismedian kivijalka, eikä sen olemassaoloa saa vaarantaa: vähintään kerran viikossa ilmestyvät paikallis- ja maakuntalehdet

Kolme yleispalvelun jakelupäivää viikossa tulisi olla postilain velvoittava minimi koko maassa

Postilaissa ja vähintään sen perusteluissa tai valiokunnan mietinnössä tulisi selvästi määrittää, että kolme jakelupäivää viikossa on postilain yleispalvelun jakelupäivien minimi koko maassa.

Yleispalvelutuotteiden laatustandardia ei saa käyttää jakelupäivien vähentämiseen alle määrätyn minimin eli alle kolmen viikoittaisen jakelupäivän.

Valiokunta voisi kirjata asian mietintöönsä esimerkiksi seuraavasti:

- *Yleispalvelun jakelupäivien minimi koko maassa on kolme jakelupäivää viikossa.*

Yleispalvelun jakelupäivien tulisi olla kiinteät, yhteneväiset ja joka viikko samat jakelupäivät joko koko maassa tai vähintään varhaisjakelualueen ulkopuolisilla alueilla

Lehtien tilaajien, lehtikustantajien ja lehdistä mainos- ja ilmoitustilaa ostavien mainostajien kannalta on erittäin tärkeää, että yleispalvelun jakelupäivät ovat kiinteät, yhtenevät ja joka viikko samat joko koko maassa tai vähintään varhaisjakelualueen ulkopuolisilla alueilla.

Postilain yleispalvelutuotteiden viikonpäivien päättäminen tulisi valiokuntakäsittelyssä määrätä Liikenne- ja viestintäviraston tehtäväksi. Kiinteiden jakelupäivien määrittelyssä olisi otettava huomioon myös muiden yleispalvelun jakeluverkkoa käyttävien asiakkaiden, kuten lehtikustantajien ja lehtien tilaajien, tarpeet.

Valiokunta voisi kirjata nämä tärkeät asiat mietintöönsä esimerkiksi seuraavasti:

- *Valiokunta korostaa, että hallituksen esityksessä yleispalvelun jakelupäivät ovat kiinteät, yhtenevät ja joka viikko samat koko maassa tai vähintään varhaisjakelualueen ulkopuolisilla alueilla.*
- *Valiokunta katsoo, että kansalaisten sananvapauden toteutumisen ja elinvoimaisen uutismedian säilyttämisen kannalta on postilain yleispalvelutuotteiden viikonpäivien päättäminen Liikenne- ja viestintäviraston tehtävä.*

Jakelutuen tulisi koskea myös vähintään kerran viikossa ilmestyvien lehtien jakelua

Jakelutukiasetuksen ja jakelutuen tulisi koskea myös kerran viikossa ilmestyvien lehtien jakelua. Jakelutuen tulisi koskea myös esimerkiksi 1-päiväisten paikallisten sanomalehtien ja kaupunkilehtien jakelua.

Pienten paikallislehtien tilaajien ja lukijoiden digitalisoituminen on taloudellisesti erittäin vaikeasti toteutettava yhtälö. Tässä vaiheessa tulisi varmistaa, että 1- ja 2 -päiväisten sanomalehtien toimintaedellytykset eivät heikenne, eikä niiden olemassaolo vaarannu. Sanomalehden määrittely postilaissa tulisi laajentaa koskemaan vähintään kerran viikossa ilmestyviä lehtiä.

Valiokunta voisi kirjata postilain määritelmän muutoksen mietintöönsä esimerkiksi seuraavasti:

- *Valiokunta katsoo, että esityksen Postilain 2 §:n 11) kohdan sanomalehden määritelmää tulisi laajentaa kattamaan myös vähintään kerran viikossa ilmestyvät sanomalehdet seuraavasti: ”sanomalehdellä lehteä, joka ilmestyy vähintään yhtenä arkipäivänä viikossa ja joka sisältää valtakunnallista tai sanomalehtijakelua koskevan valtionavustuksen valintamenettelyn piiriin kuuluvaan alueeseen liittyvää paikallista uutisaineistoa”.*

Tuetulle lehtijakelulle tulisi asettaa kilpailutuksessa yksiselitteinen kellonaikatakaraja, jonka tulisi olla tukialueesta riippuen viimeistään klo 12:00 – 16:00

Lehtijakelun ajankohta on kriittinen kysymys sanomalehtien tilaamiselle.

Ilman yksiselitteistä aikatakarajaa sanomalehtien jakelu voi käytännössä tapahtua aikaan, joka ei palvele lehden tilaajia, eikä olisi vastuullista valtion varojen käyttöä.

Valiokunnan tulisi mietinnössä ohjata Liikenne- ja viestintävirastoa asettamaan kilpailutuksessa yksiselitteinen kellonaikatakaraja tuettavalle lehtijakelulle. Sopiva tuettavan sanomalehtijakelun takaraja olisi alueesta riippuen viimeistään klo 12–16.

Valiokunta voisi kirjata asian mietintöönsä esimerkiksi seuraavasti:

- *Valiokunta katsoo, että liikenne- ja viestintäviraston tulee kilpailutuksessa asettaa yksiselitteinen kellonaikatakaraja jakelutukiasetuksen perusteella avustettavalle jakelulle. Valiokunnan näkemyksen mukaan avustuksen kohteena oleva jakelu on tehtävä alueesta riippuen viimeistään kello 12:00:n ja 16:00:n välillä.*

Kiitos!